

Trafikverket gör unik satsning för att dämpa trafikbuller på fågellokaler

Trafikverkets åtgärdsprogram "Bullerstörda fågelmiljöer" ger fågelföreningar möjlighet att föreslå lämpliga områden där bullerskydd skulle kunna minska störningarna. Preliminärt går en enkät ut i sommar som tillfrågade fågelföreningar, däribland StOF, kan svara på. Ulf Elman, som föreläste om fågelljud och akustiska miljöstörningar för StOF hösten 2017, har satt sig in i frågan och följer vad som händer.

AV ULF ELMAN

ATT TRAFIKBULLER ÄR störande för människor är väl känt, så omfattande åtgärder görs sedan länge för att dämpa trafikbuller i bostadsområden. Att trafikbuller skulle ha mer än en miljöstörande effekt på fåglar har fram till nyligen varit okänt. Studier genomförda främst under det senaste decenniet visar att effekten kan vara betydligt allvarigare.

Vissa fåglars utbredningsområden försvinner helt från trafikbullerpåverkade områden. Detta har uppmärksammats av Trafikverket och det närmar sig nu faktiska åtgärder mot trafikbuller som når naturområden med känsliga arter. Trafikverkets resurser är begränsade och en selektion av områden för åtgärder kommer att genomföras, åtminstone delvis baserad på enkäter som kommer att sändas till alla regionala ornitologiska föreningar, länsstyrelser och kommuner.

UGGLOR HÖR INTE BYTESDJUR

Den grupp fåglar som påverkas allvarligast av trafikbuller är predatorer som i hög utsträckning jagar med hjälp av hörseln och detta gäller exempelvis ugglor. Ugglorna kan helt enkelt inte höra bytesdjuren om bakgrundbullret är starkare än de ljud bytesdjuret gör då det rör sig. Vid jakt genom snö finns inga kompletterande synintryck och därtill dämpar snön ljud från bytesdjuret, så sådana predatorer blir helt enkelt tvungna att lämna områden med även jämförelsevis svagt trafikbuller.

Trafikbuller är bredbandigt, men innehåller en kraftig bas-

komponent och det är därtill den ljudkomponent som färdas längst. Detta innebär att även långt från närmaste väg hörs fåglar som ropar eller spelar på låga frekvenser inte lika långt.

SPELPLATSER KAN ÖVERGES

Ett syfte med att ropa eller spela är naturligtvis att höras för att attrahera en partner. Om ljudet inte hörs mot en bakgrund av trafikbuller, får spelplatsen överges. Detta har påvisats hos hönsfåglar med spellåten som precis som hos vår orre ligger nere i basen. Man kan anta att samma effekt påverkar exempelvis orre och ugglor långa sträckor bortom närmaste bullriga väg.

Närmare vägar är trafikbullret både starkare och innehåller dessutom en kraftigare diskantkomponent. Detta kan negativt påverka även mindre bullerkänsliga arter. En uppsättning vetenskapliga artiklar om hur trafikbuller påverkar fåglar finns samlad på www.xeno-canto.org/article/222 och ett diskussionsforum som berör frågan finns på www.xeno-canto.org/forum/topic/21942.

TA CHANSEN ATT PÅVERKA

Det är sällan statliga verk andra än Naturvårdsverket genomför åtgärder som ligger så helt i enlighet med fågelskådarens intressen, och så vitt Trafikverket känner till är deras åtgärdsprogram "Bullerstörda fågelmiljöer" det första i sitt slag i hela världen. Trafikverkets enkät är preliminärt planerad att gå ut under sommaren, så möjligheten för StOF:s medlemmar och de lokala föreningarna att vända sig till regionalföreningen med förslag till lämpliga områden för åtgärder är nu!

Valet av skyddsvärda områden bör göras med eftertanke. Man kan exempelvis diskutera om idag jämförelsevis tysta områden som Tärnanområdet eller Tyresta, som utgör reträtter för bullerkänsliga arter, ska ges företräde eller om fokus bör läggas på de mest bullerdrabbade områdena.

Vissa områden, där det värsta exemplet får sägas vara Fysingen, är därtill hårt drabbade av flygplansbuller som inte berörs av Trafikverkets insatser och frågan är om en begränsning av biltrafikbuller då ger en rimlig totaleffekt med hänsyn taget till flyget. Oavsett hur diskussionerna kommer att gå i föreningen så vill jag uppmana alla er fågelintresserade att nu ta chansen att påverka framtidens fågelområden! ■

”

Ett syfte med att ropa eller spela är naturligtvis att höras för att attrahera en partner. Om ljudet inte hörs mot en bakgrund av trafikbuller, får spelplatsen överges. Detta har påvisats hos hönsfåglar med spellåten som precis som hos vår orre ligger nere i basen.

Orre – en av de bullerkänsliga arterna.

Känner du till något område som StOF skulle kunna föreslå Trafikverket? Mejla styrelsen på stof@stof.nu.